



Naše škola

Minimální preventivní program
2017/2018

Základní škola Sokolov, Švabinského 1702

Mgr. Lenka Skopalová, ředitelka školy

Bc. Václav Srb, Jaroslava Pfeiferová, metodik prevence

Obsah:

1. Charakteristika školy
2. Potřebnost programu, cíle, cílová populace
3. Zásady primární prevence
4. Formy rizikového chování
5. Způsob realizace
6. Specifické činnosti, projekty, projektové dny
7. Nespecifické činnosti
8. Zdroje
9. Přílohy

1. Charakteristika školy:

Úplná základní škola zřizovaná městem Sokolov, jejíž provoz byl zahájen v září roku 1972. Tvoří ji dvě propojené budovy prvního a druhého stupně a budova jídelny s družinou. Součástí školy jsou dvě tělocvičny, travnaté a antukové hřiště i bazén.

Škola je zaměřena na rozšířenou výuku matematiky a přírodovědných předmětů, je vybavena odbornými učebnami pro výuku jednotlivých předmětů, knihovnou, pracovny asistentů pedagoga, aulou, 2 dílnami a cvičnou kuchyňkou. Dokončena byla i Zelená zahrada – přírodní učebna a přírodovědný koutek.

Škola se nachází na sídlišti Michal a znaky sídlištního života hornického a průmyslového města se výrazně promítají i do života ve škole. Děti zde pocházejí z nejrůznějšího prostředí a rodin, ve kterých mají vlastní hierarchie hodnot, vlastní zájmy a cíle, bohužel také často problematické a nenaplněné vztahy. Sociální slabost a nezaměstnanost jsou zde velmi často zmiňované jevy. Moderní doba zde tedy přináší ve zvýšené míře rizikové faktory pro vznik závislosti a jiných forem společensky nežádoucího chování, žáci se často začleňují do závadových sídlištních part a jsou tak patologicky více ohroženi než jiné skupiny běžné populace.

Podle sledování výskytu sociálně patologických jevů lze naši školu zařadit mezi příznivě průměrné. V minulosti byly nejčastěji řešenými jevy záškoláctví, agresivita a nezdravé vzájemné vztahy, vztahy k dospělým, zárodky šikanování, sociálního vyčlenění, vulgarita, vandalismus a kouření.

Varujícím fenoménem moderní doby jsou drogy virtuální, tedy počítače a výpočetní technika, mobilní telefony, televize a hrací automaty. Počítáme i s výskytem závažnějších sociálně patologických jevů, jako je zneužívání alkoholu a nelegálních drog. Sexuální zločiny a sektářství se u nás nevyskytly.

2. Potřebnost programu:

Minimální plán primární prevence ZŠ Švabinského 1702 Sokolov obsahuje zásady při prevenci, na kterých se dohodl sbor pedagogů, aktuální rizika zjištěná monitorováním situace ve škole, specifické a nespecifické činnosti zaměřené na tato rizika, upozornění na krizový plán, klady a zápory, které ukázal předchozí školní rok a z toho plynoucí závěry.

Cíle:

1, dlouhodobé

pedagogický sbor - sblížení a spolupráce 1. a 2. stupně, další vzdělávání pedagogů, zlepšování pracovních podmínek a spokojenost na pracovišti

rodiče - jejich dostatečná informovanost, spolupráce se školou, pomoc při řešení problémů

děti - pozitivní vztah ke škole, umění sebereflexe, navození atmosféry pochopení a důvěry, zodpovědnosti, snahy o vzdělání, tolerance, snížení agresivity, vytvoření hodnotového systému a normy chování

2, střednědobé

pedagogové- spolupráce s rodiči a ostatními organizacemi, poznávání metod práce ostatních kolegů

rodiče- účast na formálních i neformálních akcích

děti- zvládnutí školní práce, prosazování zdravého životního stylu, rozvoj osobnosti se všemi dovednostmi a schopnostmi, rozpoznání sociálně patologických jevů a krizových situací, umění vhodně reagovat

3, krátkodobé

pedagogové - mít přehled o žácích, vzájemná informovanost a spolupráce při výskytu sociálně patologických jevů, první pomoc žákovi při řešení zátěžové situace

rodiče - zabývání se problémy svých dětí, pomoc při hledání řešení

děti- získat přehled o všech nebezpečích a sociálně patologických jevech, umět na toto téma diskutovat, mít smysluplné aktivity mimo školu, neohrožovat sebe navzájem, připravit se na setkání s drogou a jiným nebezpečím - umět reagovat a škodliviny odmítat, umění vyhledat a poskytnout pomoc, umět vyhledat a komunikovat s linkami pomoci

3. Zásady primární prevence:

- Primární prevence ve škole je týmová práce, na které se podílejí všichni pedagogičtí a provozní zaměstnanci, ale i další, například rodiče, externí spolupracovníci, přátelé školy atd.
- Nepodceňujeme, ale ani nepřeceňujeme rizika, nejsme alibisté.
- K problémům se snažíme přistupovat jednotně.
- K problémům se vyjadřujeme objektivně, ukazujeme rizika, ale zmíníme i zisky.
- Špatné je škatulkovat žáky, každý projev rizikového chování řešíme individuálně.
- Zákazy se nic nevyřeší, proto nezakazujeme, nevyhrožujeme, nemoralizujeme, ale vysvětlujeme.
- Nejsme neomylní, nevíme-li si rady, je nutné využít pomoci odborníků.
- Nekompetentní řešení problému může nadělat více škod než užitku.
- Každý problém má svoji příčinu, proto ji hledáme a snažíme se ji objasnit.
- Nepodceňujeme význam vnějších vlivů, například medií atd.
- Odkládáním řešení se problém jen zhoršuje, proto jednáme rychle a aktuálně.
- Velký význam v primární prevenci má klima školy. Ve všech vztazích, které se vytváří v průběhu pedagogického procesu, pěstujeme vzájemnou důvěru.
- V dobrém kolektivu nejde jen o vzájemnou inspiraci, ale i vzájemnou kontrolu, pomáhající vyhnout se chybám.

- Efektivní primární prevence musí vždy odpovídat věku žáků, vyhýbá se stereotypům, týká se podstatné části žáků, je interaktivní.
- Případná sankce by vždy měla být realizovatelná.

4. Formy rizikového chování, kterým je nutné věnovat zvláštní pozornost:

- Podceňování rizik v silniční dopravě – všechny ročníky
- Experimentování a užívání drog, škodlivých a návykových látek, hlavně kouření a alkohol – pátý až devátý ročník
- Vulgární vyjadřování, náznaky agresivity a slovní agresivita – všechny ročníky
- Nesnášenlivost a vztahy mezi spolužáky ve třídě – čtvrtý až devátý ročník
- Záškoláctví a hlavně jeho skrytá forma se souhlasem rodičů – všechny ročníky
- Poruchy příjmu potravy, hlavně špatné stravovací návyky a složení stravy - pátý až devátý ročník
- Problematické sexuální chování – osmý a devátý ročník
- Rozvoj osobnosti – všechny ročníky
- Zdraví a hygienické návyky – 1. stupeň
- Osobní bezpečí – všechny ročníky

5. Způsoby realizace:

PEDAGOGICKÝ SBOR

- neformální rozhovory a vzájemné informování při odhalování nežádoucích jevů
- výchovné komise pro řešení přestupků ve složení ŘŠ, ZŘŠ, TU, výchovný poradce, metodik prevence, je vedena evidence těchto jednání
- pedagogické rady a jejich příprava
- schůzky preventivního týmu
- schůzky předmětových komisí a sdružení
- spolupráce s dalšími institucemi (PPP, SPC, Policie ČR, OSV a dalšími podle aktuální potřeby) a odborníky
- organizování workshopů, adopčních pobytů a projektů
- vzdělávání prostřednictvím DVPP a školení
- zavedení knihovny i s knihami z prevence
- znalost legislativy v prevenci, sledování a hlášení absence žáků
- návod na řešení krizových situací, kontakt na odborníky
- vzájemné předávání zkušeností a poznávání metod práce (vzájemné hospitace, konzultace)
- uvádějící učitelé jako pomoc novým kolegům
- spolupráce učitelů v 6. ročnících s bývalými třídními učiteli žáků na 1. stupni - schůzka v září
- aktuality z prevence ve sborovně
- semináře o právním vědomí s odborníky-Mgr. Veselou
- školení BOZ, kurzy první pomoci a práce na PC

SBLÍŽENÍ 1. A 2. STUPNĚ

- společné pedagogické rady
- posezení při příležitosti významných dnů
- kulturně poznávací zájezdy
- návštěva kulturních a sportovních akcí
- spolupráce s příslušnými institucemi
- společné aktivity žáků a rodičů
- zlepšení pracovního prostředí
- „Den naruby“ – upevnění vztahů žáků 5. a 9. ročníků
- „Den Země“ – projektový den žáků 1.- 9. ročníku

- „Poslední zvonění“ –slavnostní uvádění budoucích prvňáčků do školy vycházejícími žáky
- Žákovský parlament – setkávání se zástupců jednotlivých tříd

RODIČE

- Školní poradenské pracoviště
- informace poskytovány přes žákovskou knížku či Bakaláře
- aktuální informace na internetových stránkách školy
- konzultační hodiny VP a ŠMP (každé pondělí od 15:00 – 17:00)
- zástupci rodičů se schází s vedením školy i s pedagogickými pracovníky
- pravidelné i mimořádné třídní schůzky, zde se objevují aktuální zprávy metodika prevence a výchovného poradce
- setkání rodičů vycházejících žáků se zástupci středních škol
- účast na výchovné komisi při řešení přestupků vlastního dítěte
- nabídka besedy o problematice prevence
- nabídka zapůjčení tiskovin a materiálů o prevenci
- „Desatero rizikového chování“
- informace o kroužcích DDM
- informace o specializovaných pracovištích (pedagogicko- psychologická poradna, krizové centrum apod.)
- možnost podílet se na činnosti školy
- možnost účasti na výuce
- pro sociálně znevýhodněné žáky zřízena funkce asistenta pedagoga
- přítomnost asistentů pedagoga při výuce pro žáky zdravotně postižené
- spolupráce s PPP, SPC, Policií ČR, OSVaZ

6. Specifické činnosti, projekty a projektové dny v primární prevenci:

- AJAX – preventivně informační program, spolupráce s Policií ČR (3.,4, ročník)
- dopravní výchova, 4.-5. ročníky ve spolupráci s DDM
- „Děti, pozor červená“ – soutěžní akce pro 1. třídy
- „Školička“ – příprava budoucích prvňáčků na vstup do základní školy (aktivity a workshopy s dětmi a učiteli)
- Vánoční projekt – společné zpívání rodičů a žáků 1.-5. tříd zaměřené na tmelení kolektivu a zlepšení spolupráce rodičů se školou
- Den prevence – pro žáky 1. – 9. třídy
- PASTELKY – červnový muzikál, spolupráce s MŠ, ZUŠ, pro rodiče, žáky školy
- návštěvy policejní stanice podle potřeby
- výchovné a kulturní akce
- výlety a poznávací zájezdy, školy v přírodě
- práce Žákovského parlamentu
- Evropský den jazyků – poznávání kultury a života jiných zemí
- „Den naruby“- pro žáky 5.a 9. tříd, příprava výuky
- Vánoční sportovní den pro žáky 2. stupně
- Červnový sportovní den – 2. stupeň
- pravidelné třídnické hodiny
- školní poradenské pracoviště
- přítomnost asistentů pedagoga při výuce

7. Nеспецифické činnosti:

- volnočasové aktivity a kroužky, podpora činností, zapojení vedoucích z řad učitelů a rodičů
- sportovní činnosti, účast v okresních, krajských a celostátních soutěžích
- širší spolupráce s DDM Sokolov
- údržba a využívání školního pozemku
- rozumné využívání nabídky kulturních, regionálních a dalších subjektů a jejich programů a projektů, na výběru se podílí všichni zainteresovaní v pedagogickém procesu
- výroba výrobků (Vánoce, Velikonoce)

Plán specifických a nespécifických činností je otevřený program vhodně doplňovaný podle potřeby primární prevence na škole. Plnění plánu průběžně kontroluje pedagogický sbor. Žáci, rodiče, veřejnost a pedagogové jsou o plánu a jeho plnění informováni prostřednictvím informační nástěnky ve škole a na internetových stránkách školy.

7. Kontakty:

- Výchovný poradce: Mgr. Lenka Skopalová, tel.: 603 361 917
- Školní metodik prevence. Bc. Václav Srb – srb@6zs-sokolov.cz,
Jaroslava Pfeiferová - pfeiferova@6zs-sokolov.cz
- Asistenti pedagoga: Olga Eismannová, Rita Misíková, Dana Echtnerová, Eva Cimlová, Karolína Seilerová
- schránky důvěry
- školní řád
- PPP Karlovy Vary: Mgr. Alena Želivská, tel.: 352 604 505, 731 194 413
- SVP Karlovy Vary: Mgr. Dalibor Lípa, tel.: 353 222 848
- SPC Sokolov: Mgr. Hana Suttá, tel.: 352 625 262, 734 795 632
- SPC Plzeň pro sluchově postižené: Mgr. Alena Masná, tel.: 378 609 994
- Policie ČR: Jana Mertlová, tel.: 777 274 832
- OSVaZ Sokolov: Mgr. Nováková, tel.: 359 808 132

8. Zdroje:

- 1) Metodický pokyn MŠMT k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže. Č.j. 14514/2000 – 51
- 2) Koncepce prevence zneužívání návykových látek a dalších sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT ČR
- 3) Strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT na období 2005-2008
- 4) Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení. Č.j. 28 275/2000 -22
- 5) Metodický pokyn MŠMT k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže ve školách a školských zařízeních. Č.j. 20 006/2007- 51

Kontakty:

Příjmení a Jméno	Organizace	Telefon	E-mail
Mgr.Bc. Procházková Hana	Městská policie Sokolov - prevence	777 025 622 359 808 275	hana.prochazkova@mu-sokolov.cz
Mgr. Gregor Petr	KŘ PČR – SKPV Sokolov	721 404 577	gregy.petr@seznam.cz
Jana Mertlová	Policie ČR Sokolov - prevence	974 376 600 777 274 832	
Bc. Trefilová Hana	MěÚ Sokolov – OSPOD soc. prevence	359 808 139	hana.trefilova@mu-sokolov.cz
Bc. Škornová Jana	MěÚ Sokolov – OSPOD péče o děti	359 808 142	jana.skornova@mu-sokolov.cz
Mgr. Randová Simona	MěÚ Sokolov – odb.školství - vedoucí odboru	359 808 190 724 333 907	simona.randova@mu-sokolov.cz
Tereza Flaková	Člověk v tísni, o.p.s. - ter. soc. pracovník	739 220 598	tereza.flakova@clovekvtsni.cz
Alena Otajovičová	Člověk v tísni, o. p. s. - koordinátor služeb	775 466 063	Alena.otajovicova@clovekvtsni.cz
Bc. Robert Pisár	Pomoc v nouzi, o.p.s.	359 574 012	info@pomocv nouziops.cz
Mgr. Nováková Karla	Probační a mediační služba Sokolov	352 668 225 731 679 909	knovakova@pms.justice.cz
Mgr. Havlíček Petr	Okresní státní zastupitelství Sokolov, státní zástupce	352 329 128	phavlicek@osz.sok.justice.cz
	Pedagogicko-psycholog. poradna Sokolov	352604964	ppp.sokolov@volny
	Pedagogicko-psycholog. poradna Cheb	354439396	
	Pedagogicko-psycholog. poradna Karlovy Vary	353222964	
Mgr. Maříková Petra	Gymnázium Sokolov výchovná poradkyně	737 744 161	marikova@gymso.cz petramarikova@seznam.cz
PaedDr. Zuzana Ondrová	ISŠTE Sokolov - výchovná poradkyně		zuzanaondrova@isste.cz
Ondřejková Iva	Dům dětí a mládeže Sokolov	731 494 467	Iva.ondrejкова@ddmsokolov.cz
Jana Kuráková Keilhauer Jiří	Kotec o.s. - KC a TP Sokolovsko	739 570 103 608 656 560	vs.tp.okolov@kotec.cz tp.okolov@kotec.cz
PhDr. Šimůnková Elena	Klinická logopedka	352466038	
p. Kunešová Karlovy Vary, Dvořákova 1	Denní centrum Žirafa – zařazení autistických dětí do MŠ, přípravné třídy, ZŠ praktické	602535366	
V Záhoří 54, Praha 4 - Míchle	Dětské krizové centrum – sexuální zneužívání		www.ditekrize
Mgr. Kelucová Marcela	Klinická psycholožka a psychoterapeutka	352 520 476	

Mgr. Pastieriková – Nevedřalová	Klinická psycholožka	602 843 927	
MUDr. Stefanovičová Blanka	Psychiatrická a psychoterapeutická ambulace Sokolov, Sokolovská 1622	352 600 347 603 870 365	
	SPC Karlovy Vary, Vančurova 83	353 549 172	spc_karlovyvary@volny.cz
PhDr. Bauer Jiří	Klinický psycholog Sokolov	352 603 306	
Mgr. Zdanovcová Dagmar, speciální pedagožka	SPC Karlovy Vary pro vady řeči	606 938 322	
Mgr. Eliška Dvořáková Mgr. Hana Suttá	SPC Sokolov, K. H. Máchy 1276	352 625 262	spc_sokolov@volny.cz
Středisko výchovné péče, krizové centrum	SVP Karlovy Vary, Myslbečova 4	353 222 848	
Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy Sokolov	Sokolov, K. H. Máchy 1276	352622 148 731 549 170	rp.sokolov@ss-po.cz
TyfloCentrum Karlovy Vary, Mozartova 444/6	Služby pro nevidomé a slabozraké	353 236 065 353 224 324	

Užitečné kontakty:

- KOTEC o.s. , K-centrum, Sokolov, ul. M.Majerové, tel.č. 608 656 548, e-mail: sokolov@kotec.cz
- K-centrum Cheb, ul. Kostelní nám. 15, Poradna pro blízké osoby, ul. Kamenná 5, Cheb, tel.č. 608 656 543, e-mail: cheb@kotec.cz
- o.s. SVĚTLO KADAŇ, K-centrum, ul. Krále Jiřího 38, Karlovy Vary, tel.č. 353 222 742, e-mail: kcentrum.kv@seznam.cz
- Sdružení linka bezpečí, Ústavní 91/95, Praha 8, tel.č. 266 727 979, e-mail: info@linkabezpeci.cz
- Telefonní číslo na linku bezpečí : 800 155 555
- Telefonní číslo na rodičovskou linku : 288 852 222

MAPOVÁNÍ NEŽÁDOUCÍCH JEVŮ NA ŠKOLE :

VE ŠKOLNÍM ROCE 2017/2018 SE CHCEME PŘEDEVŠÍM ZAMĚŘIT NA :

Zdravý životní styl, kterému je nutné věnovat zvláštní pozornost:

- Experimentování a užívání drog, škodlivých a návykových látek, hlavně kouření a alkohol – 1.- 9. ročník
- Vulgární vyjadřování, náznaky agresivity a slovní agresivita – všechny ročníky
- Nesnášenlivost a vztahy mezi spolužáky ve třídě první až devátý ročník
- Poruchy příjmu potravy, hlavně špatné stravovací návyky a složení stravy třetí až devátý ročník
- Problematické sexuální chování – pátý, osmý a devátý ročník
- Rozvoj osobnosti – všechny ročník
- Zdraví a hygienické návyky – 1., 2. stupeň
- Osobní bezpečí – všechny ročníky
- Boj se šikanou a kyberšikanou
- Tolerance odlišností
- Etická výchova

NA TVORBĚ MINIMÁLNÍHO PREVENTIVÍHO PROGRAMU SPOLUPRACUJÍ:

Mgr. Lenka Skopalová, Bc. Václav Srb, p. uč. Jaroslava Pfeiferová, Nad'a Marklová,

Zpracovali: Bc. Václav Srb, Jaroslava Pfeiferová

8.9. 2017

PREVENTIVNÍ AKCE A PROGRAMY na školní rok 2017/2018

- Den otevřených dveří Tyflocentra Sokolov
- Den prevence „Zdravý životní styl“ – pro žáky 1., 2. stupně
- preventivně informační program AJAX ve spolupráci s Policií ČR, pro žáky 3.-4. ročníků (Jana Mertlová), slavnostní ohodnocení nejlepších „Ajaxářů“
- dopravní výchova, 4.-5. ročníky ve spolupráci s DDM
- „Bezpečně do školy a ze školy“
- „Školička“ – příprava budoucích prvňáčků na vstup do základní školy (aktivity a workshopy s dětmi a učiteli)
- Vánoční projekt – společné zpívání rodičů a žáků 1.-5. tříd zaměřené na tmelení kolektivu a zlepšení spolupráce rodičů se školou
- návštěvy policejní stanice podle potřeby
- Výchovné a kulturní akce
- výlety a poznávací zájezdy, školy v přírodě
- práce Žákovského parlamentu
- Evropský den jazyků – poznávání kultury a života jiných zemí
- „Den naruby“- pro žáky 5.a 9. tříd, příprava výuky
- sociometrická šetření - zlepšování vztahů ve třídních kolektivech, předcházení negativním jevům
- třídnické hodiny
- přítomnost asistentů pedagoga při výuce
- „NOTES STRÁŽNÍKA PAVLA“ – preventivní projekt pro žáky 2. tříd
- Olympijský víceboj – 1. – 9. třídy
- Sportovní den – 1., 2. stupeň
- Spolupráce se Světem záchranářů v Karlových Varech a Centrem prevence v Sokolově
- Poslední zvonění vycházejících žáků
- Školní zájmové útvary

Konkrétní akce a projekty zaměřené k primární prevenci rizikového chování ve šk. roce 2017-2018:

Pro učitele:

- Školení Bezpečná škola s Mgr. Veselou (pořádá Městská policie Sokolov a Městský úřad Sokolov)

Pro rodiče:

- Třídní schůzky (1. ročníky v září, všichni 23.11. 2017 a 26.4. 2017): Prokazatelné seznámení zák. zástupců se školním řádem školy a omlouváním žáka. Navázání a prohlubování spolupráce se zák. zástupci, informace ke zdravému životnímu stylu a prevenci rizikového chování (např. kouření, záškoláctví...). (Noví žáci a jejich zástupci jsou seznamováni bezprostředně po nástupu.)
- Ukázková hodina: Pro rodiče dětí z 1. ročníku - navázání a prohlubování spolupráce se zák. zástupci.
- Zpívání pod vánočním stromkem: Společné zpívání učitelů, dětí a zák. zástupců.

Pro žáky:

- Bezpečně do školy a ze školy (září 2017): prevence rizikovému chování v dopravě – praktický nácvik s paní policistkou pro děti prvních ročníků
- Olympijský víceboj (září 2017): fair play chování, podpora a pomoc soupeři, podpora a pomoc ze strany žáků druhého stupně, zdravý životní styl, prevence rizikovému chování ve sportu
- Evropský den jazyků (září 2017): poznávání kulturních odlišností, prevence rasismu a xenofobii
- Den prevence (říjen 2017): Zdravý životní styl - zneužívání návykových látek a poruchy příjmu potravy
- Puberta (listopad 2017): beseda o dospívání chlapců a dívek – rozdělena podle pohlaví - prevence sexuálně rizikovému chování a poruchy příjmu potravy
- Vánoční zpívání během přestávek (prosinec 2017): společné zpívání celého 1. stupně během přestávek, společný projekt žáků 1. stupně, spolupráce, podpora, prevence šikany
- Vánoční turnaj ve vybíjené (prosinec 2017): fair play, pozitivní fandění, stmelení třídních kolektivů, zdravý životní styl, prevence rizikovému chování ve sportu
- Den naruby (duben 2018): Projekt žáků 9. ročníků pro žáky 4. a 5. ročníků, prevence šikany a agrese
- Sportovní den (červen 2018): Společný projekt pro všechny děti 1. stupně – spolupráce, fair play chování, podpora a pomoc spoluhráči i soupeři, zdravý životní styl, prevence rizikovému chování ve sportu
- Dopravní hřiště (během roku) – spolupráce s Besipem (4. a 5. ročník) – prevence rizikovému chování v dopravě

Pravidelné besedy s policií během roku:

- AJAX – spolupráce s Policií ČR (3. a 4. ročník).
- Notes strážníka Pavla – spolupráce s Městskou policií Sokolov (2. – 3. ročník), témata: osobní bezpečí, bezpečnost v dopravě, zneužívání návykových látek, xenofobie, sekty...

- Školička:
- příprava na školu, formování třídních kolektivů budoucích prvňáčků, odbourávání stresu spojeného s nástupem do školy a se školním režimem
- Třídnické hodiny:
- Třídnické hodiny v prvním týdnu (od 4. do 8.9. 2017): etická výchova a výchova ke zdraví – témata: kamarádství, škola, vrstevnická skupina, komunikace, zdvořilost, prosba, poděkování, omluva, verbální a neverbální komunikace, nácvik přátelského přijetí, umění odpustit, zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek, patologické hráčství, práce s počítačem, kyberšikana, šikana, režim dne, asertivní chování – rozlišování mezi nabídkami druhých, schopnost odmítnutí nabídky k podvodu, krádeži, pomlouvání, zneužívání návykových látek a sexuálnímu zneužívání...
- Třídnická hodina (nepravidelně zařazována v průběhu školního roku): utužování kolektivu, vytváření pravidel, řešení problematického chování...
- Třídnické hodiny v posledním týdnu (od 25. do 29.6. 2018): etická výchova a výchova ke zdraví – témata: kamarádství, škola, vrstevnická skupina, komunikace, zdvořilost, prosba, poděkování, omluva, verbální a neverbální komunikace, nácvik přátelského přijetí, umění odpustit, zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek, patologické hráčství, práce s počítačem, kyberšikana, šikana, režim dne, asertivní chování – rozlišování mezi nabídkami druhých, schopnost odmítnutí nabídky k podvodu, krádeži, pomlouvání, zneužívání návykových látek a sexuálnímu zneužívání...

Aktivizační projekty žakovského parlamentu, školy v přírodě, školní zájmové útvary, školní výlety a exkurze...

- Tipy na školní výlet:
- Centrum prevence Sokolov (v sídle Městské policie Sokolov)
- Svět záchranářů Karlovy Vary (<http://www.svetzachranaru.cz/#pro-skoly>)

Analýza situace z hlediska rizikového chování

Na naší školy se v minulých letech objevil malý počet závažnějších případů rizikového chování dětí. Jednalo se především o vztahové problémy mezi dětmi, drobné krádeže, lži, podvody v žakovských knížkách, drobné projevy agresivity a ničení školního majetku. Mnoho dětí se vyjadřuje vulgárně v komunikaci mezi sebou. Toto rizikové chování bylo řešeno v rámci školy, třídními učiteli, ředitelem školy, metodikem prevence, výchovným poradcem a rodiči žáků.

Riziková místa jsou zejména spojovací chodba mezi pavilony, šatny u tělocvičen, WC a prostory na schodišti před školou.

Ve školním roce 2017 – 2018 se budeme zaměřovat na zdravý životní styl. Pokračovat budeme v prevenci kouření a konzumace alkoholu, závislosti na internetu, šikany a kyberšikany v třídních kolektivech. Budeme se snažit o zachycení prvních varovných signálů rizikového chování u konkrétních dětí, abychom včasnou intervencí mohli situaci řešit.

Konkrétní způsoby realizace

Prevence záškoláctví

1. a 2. ročník:

- **Znalosti:** Zná školní řád a pravidla omlouvání absence ve škole. Rozumí tomu, proč je důležité chodit pravidelně do školy. Ví, jak navazovat a udržovat kamarádské vztahy se svými spolužáky. Chápe důvody, proč rodiče kontrolují školní docházku. Ví, jak se má učit a zvládat školní povinnosti a úkoly. Chápe, že vyhýbání se škole není řešením konfliktů se spolužáky nebo s učením. Ví, na koho se může obrátit, když má problém.
- **Dovednosti:** Umí chodit pravidelně do školy a dodržovat školní řád. Uplatňuje odložení uspokojení svých aktuálních potřeb a umí se věnovat školním povinnostem. Umí se chovat slušně ke svým spolužákům a nevyvolávat konflikty. Realizuje vytváření kladných vztahů ke spolužákům a škole. Umí projevit své emoce a potřeby. Umí si přiznat ev. problém se školní výukou nebo se spolužáky. Realizuje komunikaci ohledně svých problémů doma i ve škole.
- **Způsobilosti:** Má jasně profilované postoje ke školnímu řádu a dodržuje školní docházku. Zvládne pravidelně plnit školní a domácí úkoly. Je schopno aplikovat své znalosti, postoje a dovednosti ve vztahu ke školním povinnostem a chování vůči spolužákům. Spolupracuje s rodiči a pedagogy při dodržování své docházky. Aplikuje získané znalosti a dovednosti v procesu omlouvání absence (nosí své omluvenky včas, předkládá je řádně třídnímu učiteli, dodržuje stanovené termíny pro omlouvání apod.). Je schopno se svěřit svému učiteli nebo školnímu psychologovi v případě potíží s výukou a spolužáky. Miovský (2012, s. 52-53)

3. až 5. ročník:

- **Znalosti:** Chápe systém omlouvání školní absence. Ví, jak se projevuje záškoláctví. Identifikuje rozdíl mezi situací, kdy nemůže jít (nemoc, úraz, rodinné důvody apod.) a kdy se mu nechce jít do školy. Ví, jak zvládat své školní i domácí úkoly. Chápe, jak pracovat se školní neúspěšností a jak lze řešit problémy s výukou. Ví, jak může pomoci kamarádovi, který má problémy s učením. Zná postihy, které by jej čekaly v případě nedodržování školního řádu a docházky. Chápe právní tresty, které by postihly jeho rodiče za jeho záškoláctví. Rozpozná projevy záškoláctví u svého kamaráda/spolužáka. Má k dispozici kontakty na zodpovědnou osobu ve škole, se kterou je možné řešit problémy se záškoláctvím.
- **Dovednosti:** Umí dodržovat stanovená pravidla chování ve vztahu ke škole. Dokáže rozpoznat projevy záškoláctví u sebe i druhých. Umí si pracovat na svých úkolech a rozvrhnout si čas rovnoměrně mezi prací a zábavou. Uplatňuje spolehlivé a zodpovědné chování k sobě i k ostatním. Umí komunikovat o svých problémech (školních i osobních). B) Realizuje se v pomoci kamarádovi, který má problémy s výukou. Umí si vytvořit a obhájit svoji pozici v třídním kolektivu. Uplatňuje dovednost odolat tlaku vrstevnické skupiny a „nejít za školu“. Umí odhadnout potencionální dopady záškoláctví. Používá své znalosti, tak aby rozpoznal projevy záškoláctví u svého kamaráda. Umí spolupracovat s odborníky při řešení ev. problémů se záškoláctvím u sebe či svého kamaráda/spolužáka/sourozence.
- **Způsobilosti:** Je schopno respektovat školní řád. Zvládne identifikovat znaky záškoláctví u sebe i svých spolužáků. Má jasně profilované kladné postoje ke vzdělávání a systému školní výuky. Zvládá dodržovat termíny úkolů a plnění školních povinností. Spolupracuje v komunikaci s rodiči a pedagogy v případě problémů s výukou. Je schopno pomoci svému spolužákovi s učením (tj. vysvětlit mu danou látku, pomoci s doučováním, spol. přípravou úkolů). Aplikuje osvojené znalosti a dovednosti ve vztahu k omlouvání absence a dodržování školní docházky (tzn. nefalšuje omluvenky, dodává je včas třídnímu učiteli, nepřesvědčuje rodiče o omluvení záškoláctví, nepředstírá zdrav. potíže). Je schopno identifikovat a přiznat si ev. problémy se školní docházkou. Spolupracuje při řešení potíží se záškoláctvím se školním psychologem, pedagogy a rodiči. Je schopno vyhledat příslušnou osobu ve škole a pomoc v řešení problémů se záškoláctvím u svého spolužáka/kamaráda. Miovský (2012, s. 52-53)

Zodpovídá: třídní učitel ve spolupráci s rodiči, školním metodikem prevence a výchovným poradcem.

Realizace: v hodinách prvouky, přírodovědy, vlastivědy nebo českého jazyka, při třídnických hodinách, při třídních projektech.

Další konkrétní akce a projekty na podporu prevence záškoláctví:

Třídní schůzky: Prokazatelné seznámení zák. zástupců se školním řádem školy a omlouváním žáka. (1. ročníky v září, zbylé ročníky na konci prvního čtvrtletí, noví žáci a jejich zástupci bezprostředně po nástupu)

Třídní schůzky: Navázání a prohlubování spolupráce se zák. zástupci.

Ukázková hodina: Pro rodiče dětí z 1. ročníku.

Sportovní pohádkový den: Společný projekt pro všechny děti 1. stupně – vzájemná pomoc, spolupráce...

Den naruby: Projekt žáků 9. ročníků pro žáky 4. a 5. ročníků.

Vánoční zpívání během přestávek: společné zpívání celého 1. stupně během přestávek.

Zpívání pod vánočním stromkem: Společné zpívání učitelů, dětí a zák. zástupců.

Aktivizační projekty žákovského parlamentu, školy v přírodě, besídky pro rodiče, školní výlety a exkurze.

Prevence šikany a extrémních projevů agrese

1. a 2. ročník:

- **Znalosti:** Ví, že je zakázáno do školy nosit nebezpečné nástroje – nože, zbraně a střelné pistole apod. Rozumí tomu, proč a jak jsou tyto nástroje nebezpečné. Zná možnosti, jak se chovat a bránit při napadení. Ví, že není povoleno ubližovat spolužákům a týrat zvířata. Chápe zásady slušného chování ve škole a vůči druhým lidem (viz školní řád).
- **Dovednosti:** Umí dodržovat pravidla školy a třídy. Nemá potřebu fyzicky napadat či slovně útočit na druhé. Používá slovní omluvu a umí přiznat chybu. Jedná s ohledem na druhé. Realizuje kamarádské vztahy. Má kladný postoj ke zvířatům. Umí základní techniky relaxace. Nestýká se s nedůvěryhodnými lidmi. Nevyhledává nebezpečná místa.
- **Způsobilosti:** Je schopné aplikovat znalosti a dovednosti v chování ke spolužákům a ke zvířatům (tj. není svým spolužákům osobní věci a školní pomůcky, netýrá zvířata a nemá potěšení z bolesti druhých atd.). Je schopno přiznat a napravit své chyby z nedbalosti. Dokáže ovládat své chování (nechová se hlučně, vulgárně). Zvládne provádět jednoduchá dechová cvičení a relaxaci. Miovský (2012, s. 54-56)

3. až 5. ročník:

- **Znalosti:** Zná zásady bezpečnosti práce a provozu ve škole. Rozumí základním etickým a spol. pravidlům. Ví, jak se chovat v modelových nebezpečných situacích. Zná alespoň některé postupy, jak zvládat agresivitu. Chápe bolest, kterou může způsobit agresivním jednáním. Uvědomuje si rozdíl mezi agresivním chováním „hrdinů“ prezentovaným v médiích a v reálných situacích v životě. Ví, na koho se může obrátit v případě potíží se šikanou nebo agresivitou. Ví, jak má postupovat, když u spolužáka objeví nebezpečný předmět. Chápe postihy, které by měl při používání zbraní. Ví, jak se má zachovat, když zjistí, že je někomu ubližováno.
- **Dovednosti:** Je odpovědné za své chování. Umí se chovat v souladu se zásadami slušného chování. Umí se samo ocenit. Realizuje se na řešení konfliktů s druhými lidmi. Umí vyjádřit své pocity. Nepotřebuje si dokazovat svou hodnotu skrze ponižování. Je ochotné domluvit se na společném řešení. Neuplatňuje svou sílu skrze ubližování slabším spolužákům. Umí podpořit a pochválit svého kamaráda/spolužáka. Je dostatečně empatické. Umí naslouchat druhým. Používá svých znalostí, tak aby poznalo na svém spolužákovi, že je obětí šikany. Umí upozornit spolužáka na vulgární výrazy a projevy agrese. Vnímá pocity studu za nevhodné chování vůči druhým. Umí aktivně hledat při jednání kompromisní řešení. Umí se vcítit do problémů druhých lidí. Realizuje se na vytváření přátelských a rovnocenných vztahů s ostatními.
- **Způsobilosti:** Je schopné aplikovat znalosti, postoje a dovednosti ve vztahu k dodržování školního řádu i etických pravidel. Dokáže respektovat práva a autonomii svých spolužáků. Zvládne pracovat se svou úzkostí a nervozitou. Aplikuje osvojené znalosti a komunikační dovednosti v chování ke svým spolužákům (např. nemá potřebu je ponižovat, obviňovat, utlačovat či překračovat osobní hranice). Dokáže usměrnit projevy svých negativních emocí a udržet afekty pod kontrolou. Má jasně profilované postoje, hodnoty, znalosti a dovednosti ve vztahu k fyzické agresi. Je schopno řešit konflikty jinak než útokem či odplatou. Zvládne být pozorné ke svým potřebám i přáním ostatních. Je schopno se orientovat v sociálně náročných situacích. Miovský (2012, s. 54-56)

Zodpovídá: třídní učitel ve spolupráci s rodiči, školním metodikem prevence a výchovným poradcem.

Realizace: v hodinách prvouky, přírodovědy, vlastivědy nebo českého jazyka, při třídnických hodinách, při třídních projektech.

Další konkrétní akce a projekty na prevenci šikany a extrémních projevů agrese:

Třídní schůzky: Prokazatelné seznámení zák. zástupců se školním řádem školy. (1. ročníky v září, zbylé ročníky na konci prvního čtvrtletí, noví žáci a jejich zástupci bezprostředně po nástupu)

Třídní schůzky: Navázání a prohlubování spolupráce se zák. zástupci.

Sportovní pohádkový den: Společný projekt pro všechny děti 1. stupně – vzájemná pomoc, spolupráce...

Den naruby: Projekt žáků 9. ročníků pro žáky 4. a 5. ročníků.

Zpívání pod vánočním stromkem: Společné zpívání učitelů, dětí a zákon. zástupců.

Vánoční zpívání během přestávek: společné zpívání celého 1. stupně během přestávek.

Vánoční turnaj ve vybíjené: fair play, pozitivní fandění, stmelení třídních kolektivů.

Olympijský víceboj: fair play chování, podpora a pomoc soupeři, podpora a pomoc ze strany žáků druhého stupně.

Den prevence: společný projekt pro žáky 1. až 9. ročníku.

AJAX – spolupráce s Policií ČR (3. a 4. ročník).

Stop násilí – spolupráce s městskou policií (2. a 5. ročník)

Aktivizační projekty žákovského parlamentu, školy v přírodě, školní výlety a exkurze, školní zájmové útvary.

Prevence rizikových sportů a rizikovému chování v dopravě

1. a 2. ročník:

- **Znalosti:** Ví, jak se má chovat, aby se přemístilo do školy a ze školy domů bez úrazů a nehody. Identifikuje nebezpečná místa na své cestě. Ví, jak má postupovat, když se ztratí ve městě, nákupním centru, v parku, v ZOO atd. Ví, jak se bezpečně pohybovat na chodníku, po vozovce či na přechodu. Chápe, proč je zakázáno hrát si na chodníku a v blízkosti dopravních komunikací. Ví, jak se může chránit v dopravním provozu. Ví, co je důležité udělat před vstupem do vozovky. Chápe význam světelné signalizace na semaforu. Zná pravidla, jak se má chovat na křižovatce (jako chodec, cyklista, spolujezdec atd.). Chápe základní pravidla sportovních her a bezpečného sportování.
- **Dovednosti:** Uplatňuje zásady bezpečného chování v dopravě a neohrožuje svým chováním ostatní účastníky silničního provozu. Používá své znalosti, tak aby popsalo a rozpoznalo potencionálně nebezpečná místa na své cestě. Umí se vyhnout nebezpečným místům na své cestě do školy či domů. Organizuje své chování v krizových situacích – umí se zachovat klidně a řešit vyrovnaně situaci, když se ztratí. Používá strategie odmítnutí, když po něm chce někdo něco nepříjemného. Uplatňuje nařízení a pokyny ze strany vyučujících, městské policie při pohybu po dopravních komunikacích, přechodu přes vozovku apod. Umí respektovat pravidla silničního provozu při sportech (jíždě na kole, kolečkových bruslích či míčových hrách).
- **Způsobilosti:** Zvládne ovládat své chování a zbytečně neriskovat v dopravním provozu. Je schopné aplikovat osvojené znalosti a dovednosti na chování v dopravě (tj. vybrat si nejbezpečnější trasu své cesty, vyhnout se potenc. nebezpečným místům, nespolupracovat s ohrožujícími pasažéry apod.). Spolupracuje s pedagogy a příslušnými osobami při pohybu v silničním provozu. Je schopno vybrat si odpovídající fyzickou zátěž a pravidelně se jí věnovat. Aplikuje osvojené znalosti a dovednosti ve vztahu k rizikovým sportům (tj. nevyhledává nebezpečné činnosti, dbá na osobní bezpečnost, nosí ochranné pomůcky atd.). Miovský (2012, s. 57-59)

3. až 5. ročník:

- **Znalosti:** Ví, co může udělat samo a na co je třeba se zeptat rodičů. Zná základní předpisy pohybu po dopravních komunikacích, zásady bezpečné chůze a přecházení přes vozovku. Chápe pravidla chování při cestování v jednotlivých dopravních prostředcích. Ví, že si nesmí sednout k cizímu člověku do auta. Zná zásady a doporučení bezpeční jízdy na kole. Ví, co jsou to reflexní prvky a jak je správně používat. Chápe zásady správného přecházení přes vozovku (na křižovatce s i bez semaforu, v pěší zóně, městské či obytné části obce). Ví, že je povinné nosit přilbu při jíždě na kole,

kolečkových bruslích, lyžování a dalších sportech. Chápe zásady a doporučení pro bezpečný kontakt se zvířaty.

Identifikuje, který hmyz může být pro člověka nebezpečný. Chápe příčiny, proč zvíře napadne člověka (boj o teritorium, dominantní pozici, obrana mláďat, samice apod.) Zná zásady, jak předcházet napadení zvířetem. Ví, jak se má zachovat při napadení zvířetem. Ví, co je to „želví pozice“ a k čemu může být užitečná. Zná linky tísňového volání.

- **Dovednosti:** Používá své znalosti ohledně školního řádu a dodržuje pravidla slušného chování k sobě, k druhým lidem i školnímu a veřejnému majetku. Umí identifikovat potencionální nebezpečí ve sportu či dopravním provozu. Organizuje své chování vzhledem k dodržování pravidel v silničním provozu. Umí rozlišit a respektovat pravidla bezpečnosti chování v různých dopravních prostředcích. Uplatňuje používání reflexních prvků a ochranných pomůcek při sportu či pohybu v silniční dopravě. Používá svých znalostí tak, aby odhadlo, který sport je pro něj vhodný, a dle toho si zvolí přiměřenou pohybovou aktivitu. Uplatňuje stanovená pravidla ve sportu. Organizuje své chování při sportu a outdoorových aktivitách tak, aby neohrožovalo sebe ani ostatní. Umí se chovat zodpovědně a fěrově při sportovních utkáních. Umí si při pobytu v přírodě zvolit vhodné oblečení, obutí a ochranné pomůcky. Respektuje nápisy a pravidla chování v zoologické zahradě. Umí být opatrné v kontaktu se zvířaty, v přírodě a chránit se. Uplatňuje rychlé a pohotovité jednání při napadení sebe či druhé osoby zvířetem.
- **Způsobilosti:** Aplikuje osvojené znalosti a dovednosti v oblasti dodržování pravidel bezpečného chování v silničním provozu. Je způsobilé respektovat dopravní předpisy v silniční i železniční dopravě (např. registruje výstražný zvuk, signál, červené světlo na semaforu, nestrká se s kamarády na nástupišti/zastávce, nenaskakuje do rozjíždějícího se vlaku, vystupuje až po úplném zastavení vlaku apod.). Aplikuje dosažené znalosti a dovednosti týkající se správného použití reflexních prvků při konkrétních situacích (tzn. nosí je na svém batohu, při sportu či pohybu na méně osvětlené komunikaci). Zvládne správně používat ochranné pomůcky při sportu (chrániče, helmu). Je schopno nevyhledávat a neprovozovat rizik. sporty. Aplikuje osvojené znalosti, dovednosti a postoje ve vztahu ke zvířatům a pobytu v přírodě (tzn. nevyhledává nebezpečná místa, nekrmí zvířata v ZOO, nehladí cizí zvířata, nevstupuje na jejich území apod.). Zvládne zavolat v případě problému na linku tísňového volání. Miovský (2012, s. 57-59)

Zodpovídá: třídní učitel ve spolupráci s rodiči, školním metodikem prevence a výchovným poradcem.

Realizace: v hodinách tělesné výchovy, prvouky, přírodovědy, vlastivědy nebo českého jazyka, při třídnických hodinách, při třídních projektech.

Další konkrétní akce a projekty na podporu prevence rizikových sportů a rizikového chování v dopravě:

Dopravní hřiště – spolupráce s DDM a Besipem (4. a 5. ročník).

AJAX – spolupráce s Policií ČR (3. a 4. ročník).

Stop násilí – spolupráce s městskou policií (2. a 5. ročník)

Vánoční turnaj ve vybíjené: fair play, pozitivní fandění, stmelení třídních kolektivů.

Olympijský víceboj: fair play chování, podpora a pomoc soupeři, podpora a pomoc ze strany žáků druhého stupně.

Sportovní pohádkový den: Společný projekt pro všechny děti 1. stupně – vzájemná pomoc, spolupráce...

Aktivizační projekty žákovského parlamentu, školy v přírodě, školní výlety, exkurze a školní zájmové útvary.

Prevence projevů rasismu a xenofobie

3. až 5. ročník:

- **Znalosti:** Má základní informace o národnostních menšinách, které žijí na našem území. Ví, že každý člověk má stejná práva bez ohledu na své názorové, náboženské či politické přesvědčení. Rozlišuje různé způsoby života, odlišné názory, myšlení a vnímání světa. Rozumí tomu, že všechny etnické skupiny si jsou rovnocenné a žádná rasa není nadřazená nad jinou. Identifikuje společné a rozdílné rysy svojí kultury s kulturou určité národnostní menšiny. Chápe odlišnosti a specifika dané etnické skupiny jako obohacující a přínosné pro naše kulturní prostředí – nikoliv jako zdroj konfliktů. Rozpozná projevy rasismu a xenofobie ve svém okolí.
- **Dovednosti:** Uplatňuje osvojené znalosti a postoje ve vztahu k příslušníkům jiné etnické skupiny či národnostní menšiny a vnímá je jako plnoprávné a rovnocenné spoluobčany. Umí ocenit individualitu své osobnosti i svého spolužáka. Umí vytvářet rovnocenné a přátelské vztahy. Uplatňuje snahu porozumět kulturním, sociálním a individuálním odlišnostem

děti z jiné etnické skupiny. Respektuje názory, práva a potřeby druhých lidí. Umí projevit svůj názor. Používá v komunikaci dostatek prostoru, tak aby mohl druhý člověk otevřeně vyjádřit své emoce, názory a postoje. Umí přijmout druhého člověka jako osobnost se stejnými právy. Je schopen realizovat modelově různou formu pomoci svému spolužákovi, který má problémy kvůli své etnické či náboženské příslušnosti.

- **Způsobilosti:** Má jasně profilované postoje tolerance a respektu k odlišným etnickým skupinám. Je způsobilé aplikovat své znalosti a dovednosti v chování k příslušníkům jiné etnické skupiny či národnostní menšiny. Aplikuje komunikační dovednosti ve vztazích s dětmi z odlišné etnické skupiny (např. pomůže spolužákovi, který má problémy s výslovností či gramatikou, používá neverbální komunikaci aj.) Spolupracuje s druhými dětmi při společných úkolech ve škole. Aplikuje osvojené znalosti, dovednosti a postoje v chování k tělesně slabšímu, handicapovanému či jinak soc. znevýhodněnému spolužákovi. Je schopno se inspirovat odlišnostmi druhých lidí a aplikovat je do svého života. Miovský (2012, s. 60-61)

Zodpovídá: třídní učitel ve spolupráci s rodiči, školním metodikem prevence a výchovným poradcem.

Realizace: v hodinách prvouky, přírodovědy, vlastivědy, českého jazyka nebo cizího jazyka, při třídnických hodinách, při třídních projektech.

Další konkrétní akce a projekty na podporu prevence projevů rasismu a xenofobie:

AJAX – spolupráce s Policií ČR (3. a 4. ročník).

Zpívání pod vánočním stromkem: Společné zpívání učitelů, dětí a zákon. zástupců.

Velikonoční projekt: Společný projekt pro všechny děti 1. stupně – vzájemná pomoc, spolupráce...

Den naruby: Projekt žáků 9. ročníků pro žáky 4. a 5. ročníků.

Evropský den jazyků: poznávání kulturních odlišností...

Aktivizační projekty žakovského parlamentu, školy v přírodě, školní zájmové útvary, školní výlety a exkurze.

Prevence rizik spojených s působením sekt a členství v nich

3. až 4. ročník:

- **Znalosti:** Chápe, že existují různé přístupy k náboženství a víře a rozumí obsahu pojmů víra a náboženství. Má přehled o hlavních náboženských směrech. Ví, jaký je rozdíl mezi náboženstvím a sektou. Zná základní znaky a rizika, kterými se sekta vyznačuje.
- **Dovednosti:** Má kritické myšlení. Je přirozeně zvědavé. Umí si najít svůj způsob sebevyjádření. Umí aktivně projevit vlastní iniciativu. Realizuje přiměřený kontakt se svými vrstevníky.
- **Způsobilosti:** Zvládne uznat a ocenit skutečnou autoritu. Je schopno se vyrovnat s pocitem viny. Dokáže projevit svůj nesouhlas s názorem referenční skupiny. Má jasně profilované postoje, hodnoty, znalosti a dovednosti ve vztahu k vrstevnické skupině (tj. cení si svou hodnotu, nepodléhá skupinovým tlakům apod.). Miovský (2012, s. 62-63)

5. ročník:

- **Znalosti:** Zná alespoň některé církve, které jsou v ČR státem uznané a registrované a zná příklady skupin považovaných za sekty. Zná tyto sekty a jejich pravidla. Chápe, že určité náboženské přesvědčení a praktiky mohou být nebezpečné. Ví, jak se projevuje skutečná a falešná autorita a rozumí rozdílů mezi autoritou a autoritářstvím. Ví, kde má svoje hranice – tj. kam až je možné připustit druhé a kam už ne. Zná možnosti, jak se bránit nátlaku ze strany druhých. Ví, jak se má zachovat v konfliktních situacích.
- **Dovednosti:** Má schopnost analytického a racionálního myšlení. Umí se samostatně rozhodovat. Přijímá zodpovědnost za své jednání. Je odolné vůči konfrontaci. Umí poznat pravou autoritu od falešné. Používá své znalosti o psych. manipulaci a umí rozpoznat její projevy. Umí přijmout názor druhého a přitom si uchovat vlastní přesvědčení. Uplatňuje postupy, jak se vyrovnat s potřebou samoty a soc. izolace.
- **Způsobilosti:** Je schopno logicky argumentovat. Je způsobilé nepodléhat kolektivnímu myšlení, založenému na nátlaku. Dokáže se vyrovnat s komplexem méněcennosti. Je schopno projevovat vlastní snaživost a aktivitu. Je způsobilé odolat a čelit psych. manipulaci. Zvládne se orientovat ve svých potřebách a cílech. Je schopno pracovat se sklony k soc. izolaci. Miovský (2012, s. 62-63)

Zodpovídá: třídní učitel ve spolupráci s rodiči, školním metodikem prevence a výchovným poradcem.

Realizace: v hodinách prvouky, přírodovědy, vlastivědy nebo českého jazyka, při třídnických hodinách, při třídních projektech.

Další konkrétní akce a projekty na podporu prevence rizik spojených s působením sekt a členství v nich:

Třídní schůzky: Navázání a prohlubování spolupráce se zák. zástupci.
AJAX – spolupráce s Policií ČR (3. a 4. ročník).

Zpívání pod vánočním stromkem: Společné zpívání učitelů, dětí a zák. zástupců.

Velikonoční projekt: Společný projekt pro všechny děti 1. stupně – vzájemná pomoc, spolupráce...

Den naruby: Projekt žáků 9. ročníků pro žáky 4. a 5. ročníků.

Vánoční turnaj ve vybíjené: fair play, pozitivní fandění, stmelení třídních kolektivů.

Olympijský víceboj: fair play chování, podpora a pomoc soupeři, podpora a pomoc ze strany žáků druhého stupně.

Sportovní pohádkový den: Společný projekt pro všechny děti 1. stupně – vzájemná pomoc, spolupráce...

Aktivizační projekty žakovského parlamentu, školy v přírodě, školní zájmové útvary, školní výlety a exkurze.

Prevence sexuálně rizikového chování

3. až 4. ročník:

- **Znalosti:** Ví, že existuje sexuální chování a rozumí pojmu sexualita u sebe i u druhých lidí. Vnímá sexualitu jako přirozenou součást života. Ví obecně, jak vzniká a rodí se dítě. Zná, jak funguje lidské tělo. Chápe, že existují biologické, psychické a sociální rozdíly mezi chlapci a dívkami. V obecné rovině zná rozdíly mezi „mužskými“ a „ženskými“ vzorci chování.
- **Dovednosti:** Přiměřeně se zajímá se o lidskou reprodukci. Umí mluvit o svém těle bez rozpaků a pocitu studu. Umí reagovat na zvědavost sebe i druhých. Uplatňuje samostatné rozhodování. Umí na své úrovni komunikovat o sexualitě. Realizuje možnosti řešení problémů ve vztahu k blízkým lidem. Umí projevit souhlas i nesouhlas v záležitostech týkajících se zdraví a těla.
- **Způsobilosti:** Je schopno si vyhledat potřebné informace, které potřebuje vědět. Je způsobilé dodržovat základní hygienu a péči o tělo. Je schopno činit informovaná rozhodnutí. Zvládne se zeptat svého učitele na otázky týkající se sexuality a reprodukce. Je schopno aplikovat osvojené znalosti a dovednosti do modelových situací sexuálního chování. Miovský (2012, s. 64-65)

5. ročník:

- **Znalosti:** Zná rozdíly mezi průběhem dospívání u dívek a u chlapců. Identifikuje primární a sekundární pohlavní znaky. Chápe tělesné a duševní charakteristiky/rozdíly příslušníků stejného a opačného pohlaví. Ví, jak probíhá zdravý menstruační cyklus. Pozná u sebe problémy s menstruací a pohl. orgány. Ví, že existuje a jak se projevuje u žen premenstruační syndrom. Rozumí svým emocím a prudkým změnám nálad. Chápe, jak probíhá vývoj dítěte uvnitř matky. Identifikuje, které věci mohou poškodit plod. Uvědomuje si rizika spojená s interrupcí. Ví, kdy je člověk zralý pro sexuální styk. Chápe, že masturbace není škodlivá a zdraví nebezpečná. Ví, jak se má chovat k osobám opačného pohlaví. Rozlišuje mezi odbornými a nedůvěryhodnými zdroji informací popisujících sexuální chování a proces dospívání. Ví, že je zakázáno (a proč) navštěvovat erotické stránky na internetu a sledovat filmy označené jako nevhodné pro děti a mladší 18 let. Rozumí tomu, proč je dětem zakázáno číst či nosit do školy pornografické časopisy a jiný podobný materiál. Má k dispozici dostatečně odborné a vzhledem k věku relevantní informační zdroje. Ví, koho ve škole může požádat o radu v oblasti sexuálního chování.
- **Dovednosti:** Používá osvojené znalosti ve vztahu ke svému fyzickému i duševnímu zdraví a péči o tělo. Umí porozumět svým emocím a kontrolovat je. Má dostatečně rozvinutou sebekontrolu. Umí odmítnout projevy náklonnosti, které jsou mu nepřijemné. Uplatňuje etické a morální hodnoty týkající se sex. chování a mezilidských vztahů. Používá dosažené

znalosti o vhodném chování v interakcích s druhými lidmi. Umí si najít potřebné informace ohledně dospívání, vývoje sexuality a sex. chování v seriózních zdrojích. Realizuje získané znalosti o sex. chování v přístupu k médiím (internetu a televizi). Je odolné vůči tlaku vrstevníků. Umí si obhájit vlastní názory a postoje ve vztahu k sexualitě. Má osvojeny základní etické a morální principy týkající se sexuálního chování a mezilidských vztahů. Umí pracovat s potřebou vyhledávání nových zážitků a „zakázaného ovoce“. Uplatňuje strategie řešení problémů se sexuálním chováním a umí vyhledat odbornou pomoc v případě potíží s vlastní sexualitou.

- **Způsobilosti:** Dokáže uspokojit svou touhu po nových zážitcích a vzrušení nerizikovým způsobem chování. Je schopno klidně mluvit o mezilidských vztazích a sexuálním chování. Spolupracuje při výuce sexuální výchovy a klade otázky, které jej zajímají. Zvládne přijít za svým učitelem/školním psychologem a požádat o pomoc v problémech s prožíváním dospívání či vývoje sex. chování. Je schopné si zjistit odpovědi na své otázky týkající se sexuality v důvěryhodných zdrojích. Zvládne aplikovat dosažené znalosti a dovednosti v přístupu k médiím a skupině vrstevníků. Je schopno doporučit kamarádovi/spolužákovi, kam se může obrátit o radu v oblasti sex. chování. Je způsobilé disponovat odpovídajícími znalostmi a dovednostmi potřebnými pro úspěšný vstup do puberty. Miovský (2012, s. 64-65)

Zodpovídá: třídní učitel ve spolupráci s rodiči, školním metodikem prevence a výchovným poradcem.

Realizace: v hodinách prvouky, přírodovědy, při třídnických hodinách, při třídních projektech.

Další konkrétní akce a projekty na podporu prevence sexuálně rizikového chování:

Třídní schůzky: Navázání a prohlubování spolupráce se zák. zástupci.

AJAX – spolupráce s Policií ČR (3. a 4. ročník).

Puberta: beseda o dospívání chlapců a dívek – rozdělena podle pohlaví

Aktivizační projekty žákovského parlamentu, školy v přírodě, školní zájmové útvary, školní výlety a exkurze.

Prevence v adiktologii

1. a 2. ročník:

- **Znalosti:** Ví, že existují návykové látky, a základní z nich zná. Chápe, že některé látky, které jsou běžně doma, mohou být nebezpečné a měly by být bezpečně skladovány. Ví, že je zakázáno vlastnit některé látky – drogy. Rozlišuje, že alkohol a tabák jsou také drogy, přestože není zakázáno je vlastnit. Ví, že nemá nic přijímat a konzumovat od cizích osob. Vnímá rozdíly mezi zdravým životním stylem a užíváním drog. Chápe hodnotu zdraví a vidí nevýhody špatného zdrav. stavu. Zná doporučení, jak udržovat duševní zdraví a zdravý životní styl.
- **Dovednosti:** Umí rozpoznat, co je a co není požitelné. Umí doma uložit léky na bezpečné místo. Používá své znalosti o zásadách bezpečného chování – umí poznat nevhodná místa a vyhnout se jim. Uplatňuje doporučené způsoby, jak odmítnout drogu. Umí identifikovat neznámou a potencionálně nebezpečnou látku. Umí pojmenovat základní rizika spojená s užíváním alkoholu, tabáku a dalších drog – včetně zneužívání léků. Uplatňuje své znalosti o významu zdraví a integruje je do svého zdravého živ. stylu.
- **Způsobilosti:** Má jasně profilované postoje, znalosti a dovednosti ve vztahu k volně dostupným lékům (např. v domácí lékárnice atd.). Aplikuje strategie odmítnutí nabídky látky nabízené cizí nebo podezřelou osobou. Je schopno identifikovat a aplikovat znalosti a dovednosti ve vztahu k rizikovým místům a přizpůsobit své jednání situaci na takových místech. Dokáže předcházet rizikovým situacím (nezdržuje se na nebezpečných místech, vyhýbá se těmto místům v rizikových hodinách, aplikuje bezpečnostní pravidla pohybu na nebezpečných místech). Miovský (2012, s. 68-69)

3. a 4. ročník:

- **Znalosti:** Zná zákony omezující kouření, užívání alkoholu a nelegálních drog. Ví o hlavních negativních (zdravotních a společenských) důsledcích užívání drog. Ví, co má udělat, když se dozví, že jeho kamarád užívá drogy. Zná strategie, jak odmítnout, když mu nabídne drogu kamarád/spolužák/rodič/cizí osoba. Ví na koho se ve škole obrátit v případě problémů s užíváním návyk. látek. Má přehled o organizacích poskytujících pomoc mimo školu, včetně kontaktů a telefonních čísel.
- **Dovednosti:** Je schopen/a korigovat své chování na základě pochopení důsledků a zdrav. rizik návykových látek. Má vnitřní morální přesvědčení, že nechce užívat drogy. Umí nasměrovat kamaráda, který se dostane do problémů s užíváním drog. Umí odmítnout drogu od blízké i cizí osoby. Realizuje se ve hledání pomoci v případě užívání drog. Umí sám/a

vyhledat odbornou pomoc v případě problémů s užíváním návykových látek. Uplatňuje své komunikační dovednosti ve spolupráci se službami poskytujícími poradenskou pomoc.

- **Způsobilosti:** Je způsobilé aplikovat osvojené znalosti a dovednosti v přístupu k návykovým látkám (tj. zná jejich rizika, dokáže odhadnout škodlivé zdrav. a sociální následky apod.). Zvládne aplikovat strategie odmítnutí drogy nabízené od blízké i neznámé osoby. Je schopno požádat o pomoc v případě užívání drog a přijít za příslušným školním metodikem prevence. Spolupracuje při řešení problémů svého kamaráda/sourozence/rodiče, který má problémy se závislostí. Zvládne komunikovat s pedagogy/psychology či policií při vyšetřování užívání drog ve škole. Miovský (2012, s. 68-69)

5. ročník:

- **Znalosti:** Zná informace o jednotlivých kategoriích návykových látek. Identifikuje zdravotní rizika a škodlivé následky užívání drog. Rozpozná pozitivní a negativní účinky alkoholu. Chápe nebezpečí a rizika spojená s kouřením tabáku. Je informován o sociálních faktorech a dopadech užívání drog. Má přehled o možnostech, jak a kde trávit volný čas. Zná alternativy, jak naplnit potřebu vyhledávání nových zážitků a vzrušení. Má základní znalosti o možnostech a úskalích komunikace a řešení sporů ve vrstevnické skupině. Zná příklady technik jak zvládat stres a negativní emocionální stavy. Rozpozná, jak identifikovat skrytou reklamu na alkohol a tabák. Rozumí pojmu vlastní hodnota. Rozumí pojmu vnímání vlastní činnosti.
- **Dovednosti:** Prokazuje schopnosti a dovednosti odmítnout drogu. Používá konstruktivní strategie řešení problémů. Organizuje si svůj volný čas vhodným způsobem, aniž by vyhledávalo rizikové činnosti. Umí řešit vrstevnické konflikty a nepodléhat tlaku skupiny týkajícímu se užívání návykových látek. Ovládá alespoň nějakou metodu zvládání emocí a zátěžové situace. Umí odolat tlakům médií a kriticky posoudit reklamu na alkohol a tabákové produkty. Má kladný vztah k sobě a vlastnímu zdraví. Uplatňuje kontrolu nad svými činy a vnímá se jako aktivní činitel v procesu řízení vlastního života.
- **Způsobilosti:** Zvládá usměrnit projevy negativních emocí. Je schopno nepodléhat depresivní náladě a negativním myšlenkám. Dokáže používat konstruktivní postupy řešení problémů a sporů. Je schopno aktivně odpočívat. Dokáže preferovat skupinu vrstevníků, kteří neinklinují k užívání návykových látek. Je schopné vyhledávat takové formy zábavy a skupiny, které uspokojí potřebu vzrušení a nových zážitků, ale neinklinují k užívání drog. Dokáže aplikovat na modelových situacích vztah mezi zvládáním stresu a prožívanou úzkostí a návykovými látkami. Zvládne se adaptovat na změny v prostředí a flexibilně řešit nové či obtížné situace. Je schopno řídit svůj život a náročné situace vnímat jako výzvy. Miovský (2012, s. 68-69)

Zodpovídá: třídní učitel ve spolupráci s rodiči, školním metodikem prevence a výchovným poradcem.

Realizace: v hodinách prvouky, přírodovědy nebo českého jazyka, při třídnických hodinách, při třídních projektech.

Další konkrétní akce a projekty na podporu prevence v adiktologii:

Třídní schůzky: Navázání a prohlubování spolupráce se zák. zástupci.

Den prevence: společný projekt pro žáky 1. až 9. ročníku.

AJAX – spolupráce s Policií ČR (3. a 4. ročník).

Aktivizační projekty žákovského parlamentu, školy v přírodě, školní zájmové útvary, školní výlety a exkurze.

Prevence poruch příjmu potravy

3. a 4. ročník:

- **Znalosti:** Rozumí konceptu problémů se stravováním. Ví, že není správné nejíst, když má hlad. Zná hlavní zdravotní rizika provázející hladovění. Chápe význam pravidelnosti v příjmu potravy. Má představu o tom, jak vypadá zdravé jídlo. Ví, že některá jídla je vhodné jíst častěji a jiná méně. Ví, že je rozdíl mezi tím, když hubne dospělý člověk (maminka, starší sestra) a tím, když hubne dítě ve vývinu. Zná výhody pravidelného sportování. Ví, jak má provádět jednoduché cviky na protažení a posílení těla.
- **Dovednosti:** Umí si připravit jednoduchou zdravou svačinu. Organizuje si pravidelný denní režim a životosprávu. Snaží se jíst v klidu. Důkladně žvýká. Umí požádat rodiče o zvýšení příjmu ovoce a zeleniny. Uplatňuje své znalosti o zdravé výživě ve výběru a konzumaci potravin. Umí ocenit význam zdraví a dobrého tělesného stavu. Umí si najít oblíbený sport.

Pravidelně se věnuje vybrané tělesné aktivitě. Umí provádět rovnovážná cvičení. Realizuje se v zájmové sportovní činnosti.

- **Způsobilost:** Je schopno jíst pravidelně a v klidu. Aplikuje osvojené znalosti, postoje a dovednosti ve vztahu ke konzumaci dostatečného množství ovoce a zeleniny a příjmu tekutin. Zvládne preferovat a vybrat si čerstvou a vyváženou stravu. Miovský (2012, s. 70-71)

5. ročník:

- **Znalosti:** Ví, že poruchy příjmu potravy jsou duševní nemoci. Zná rozdíly mezi mentální anorexií a mentální bulimií. Má informace o symptomech ortorexie, kompulzivního přejídání a závislosti na jídle. Ví, že emocionální stav a aktuální nálada se podílí na množství a typu potravy. Zná doporučené denní dávky vitamínů a min. látek. Identifikuje přirozené zdroje základních živin – sacharidů, bílkovin a tuků. Ví, jak funguje trávicí soustava a proces metabolismu živin. Chápe negativní následky zvracení na fyziologické procesy trávicí soustavy. Ví, kolik kilogramů je optimální zhubnout za týden/měsíc/půl roku/rok. Uvědomuje si zdravotní rizika hladovění. Zná negativní důsledky intenzivního cvičení. Ví, že hubnutí může být forma návykového chování. Chápe nereálnost reklam a časopisů prezentujících extrémně štíhlé modelky a modely. Zná zdravotní a sociální důsledky obezity. Ví, že užívání anabolických steroidů není efektivní a zná jejich škodlivý vliv na zdraví. Ví, na koho se ve škole obrátit v případě podezření na poruchu příjmu potravy či nadváhu. Má kontakty na školního psychologa, nutričního specialistu, metodika prevence. Zná výhody dobrého zdrav. stavu na tělesný výkon a psychickou činnost.
- **Dovednosti:** Umí odlišit projevy mentální anorexie od mentální bulimie. Uplatňuje získané znalosti o poruchách příjmu potravy – umí poznat na druhém problémy s výživou a identifikovat poruchu příjmu potravy, odlišit somatické projevy při nedostatku živin a představit si, jak vypadá člověk trpící poruchou příjmu potravy. Umí si naplánovat jídelníček s ohledem na svůj zdravotní stav a energetický výdej. Dodržuje osvojené stravovací a pitné návyky. Umí identifikovat škodlivé dopady časté konzumace jídel z rychlého občerstvení. Umí odlišit zdravou potravinu od té, která pouze vypadá zdravě (díky reklamě), ale není nutričně vyvážená. Uplatňuje své znalosti v přípravě a výběru jídel. Umí identifikovat rizika a zdrav. i sociální dopady PPP. Disponuje přehledem kontaktů a informací o možnostech pomoci s poruchou příjmu potravy a je schopno se na dané osoby/instituce v případě potřeby aktivně obrátit. Umí odolat tlaku médií na přehnaně štíhlý vzhled. Uchovává si racionální přístup k hodnocení nových i současných poznatků o výživě. Uplatňuje své znalosti o vlivu reklamy – nepodléhá extrémním dietám a nevhodným výživovým směrům. Umí identifikovat redukční a léčebnou dietu od zdravého stravovacího modelu. Umí se obrátit na kompetentní osobu v případě problémů s PPP. Uplatňuje vytrvalost a sílu ve sportu. Má zdravý a vyrovnaný náhled na své stravování a celkový životní styl.
- **Způsobilost:** Je způsobilé identifikovat rozdíl mezi mentální anorexií a bulimií. Zvládne nebýt úzkostné, když sní občas „nezdravé“ jídlo. Aplikuje znalosti a dovednosti směrem ke konzumaci vyvážených jídel. Je schopno nepodléhat rychlému střídání nutričních doporučení. Aplikuje znalosti o výživě do svých nutričních preferencí. Je způsobilé dodržovat základní nutriční doporučení. Zvládne se vyhnout jídlům z rychlého občerstvení. Je schopné si vybrat a vyžádat do svého jídelníčku široké spektrum pestrých a čerstvých potravin. Dokáže méně solit a omezit cukr ve výživě. Je schopno odříct si sladkou a tučnou potravinu, pokud dodržuje dietní režim při redukci nadváhy. Má jasně profilované postoje, znalosti a hodnoty ve vztahu k fyzickému vzhledu a životních priorit. Dokáže ocenit jedinečnost svého tělesného vzhledu. Je schopno odhadnout reálné míry a vzhled modelů a modelek prezentovaných v médiích. Dokáže neposuzovat váhu svých kamarádek a nevytvářet na ně tlak (např. aby zhubly, více se podobaly modelkám apod.). Je způsobilé sledovat aktuální trendy ve výživě a kriticky je vyhodnotit. Má jasně profilované postoje, znalosti a dovednosti ve vztahu ke sportování. Je schopné věnovat dostatečný čas relaxaci a uvolnění svalů. Dokáže zaměřit pozornost na správné držení těla. Je schopné usilovat o soulad tělesného a duševního zdraví. Miovský (2012, s. 70-71)

Zodpovídá: třídní učitel ve spolupráci s rodiči, školním metodikem prevence a výchovným poradcem.

Realizace: v hodinách prvouky, přírodovědy, tělesné výchovy nebo českého jazyka, při třídnických hodinách, při třídních projektech.

Další konkrétní akce a projekty na podporu prevence poruch příjmu potravy:

Třídní schůzky: Navázání a prohlubování spolupráce se zák. zástupci.

Den prevence: společný projekt pro žáky 1. až 9. ročníku.

AJAX – spolupráce s Policií ČR (3. a 4. ročník).

Aktivizační projekty žakovského parlamentu, školy v přírodě, školní zájmové útvary, školní výlety a exkurze.

Prevence týrání, zneužívání a zanedbávání dětí

1. a 2. ročník:

- **Znalosti:** Ví, že není povoleno, aby se jej intimně dotýkal cizí člověk. Chápe, že jej nesmí nikdo nutit do toho, aby se ono intimně dotýkalo druhých lidí. Rozumí tomu, proč je zakázáno intimně se dotýkat svých spolužáků/žaček.
- **Dovednosti:** Umí odlišit, které chování je nevhodné a co je zakázáno, aby mu činil někdo druhý. Umí požádat o pomoc v případě ohrožení nebo strachu z týrání a sex. zneužívání. Používá vhodné způsoby, jak na sebe přitáhnout pozornost odpovídajícím způsobem. Uplatňuje slušné chování ke svým spolužákům/žákám.
- **Způsobilosti:** Má jasně profilované postoje k autoritám a umí je uplatnit v konkrétních situacích. Zvládne odmítnout nevhodné chování blízké i cizí osoby. Je schopno udržovat osobní a intimní hranice ve vztazích se svými vrstevníky, mladšími i staršími kamarády, rodiči, sourozenci a příbuznými. Miovský (2012, s. 74-75)

3. a 4. ročník:

- **Znalosti:** Ví, že existují a jak se projevují nejčastější sex. poruchy chování (pedofilie, zoofilie, exhibicionismus atd.). Chápe, že to není ostuda ani jeho vina, když se stane obětí týrání či sex. zneužívání. Rozumí tomu, proč je důležité a pro něj užitečné ohlásit projevy zneužívání svému učiteli/školnímu psychologovi. Má k dispozici kontakty na odbornou pomoc (linky bezpečí, krizová centra, PPP, střediska pro rodinu apod.). Ví, jak se projevují a jak poznat znaky důvěryhodných lidí. Identifikuje potenciálního agresora a nebezpečnou osobu. Chápe, že je zakázáno krýt agresora a podílet se na týrání či sex. zneužívání zvířat/ spolužáků/ sourozenců. Zná možnosti, kam nasměrovat spolužáka, který může mít problémy se syndromem týraného a zneužívaného dítěte (CAN).
- **Dovednosti:** Používá svých znalostí o sex. poruchách chování a umí identifikovat jednotlivé druhy v modelových situacích. Umí rozpoznat projevy týrání, zanedbávání péče a zneužívání. Používá strategie odmítnutí na člověka, který mu je nesympatický, obtěžuje jej, či si vynucuje sex. praktiky. Posiluje adekvátně své sebevědomí. Umí si vytvořit pohlavní identitu. Umí vyhledat odbornou pomoc (krizové centrum, PPP, školního psychologa či lékaře). Uplatňuje své znalosti o druhých lidech v konkrétních vztazích - není ochotno krýt agresora a spolupracovat s osobou týrající či zneužívanou dítěti. Umí rozpoznat znaky cit. vydírání, sex. zneužívání nebo zanedbávání povinné péče u sebe i svého spolužáka. Je schopno v modelových situacích pomoci kamarádovi, který se stal obětí týrání či zneužívání – umí poskytnout emocionální podporu, vyhledání kontaktů, doporučení na odbornou pomoc.
- **Způsobilosti:** Má osvojeny etické normy, hodnoty, postoje, znalosti a dovednosti ve vztahu k sexualitě a dokáže je adekvátně použít v daných situacích a vztazích. Je schopno přiměřeně projevovat své emoce, sex. chování a vlastní atraktivitu – není zbytečně vyzývavé, koketní, neprovokuje své okolí. Je způsobilý kritického myšlení. Spolupracuje při vyšetřování týrání, zanedbávání či sex. zneužívání sebe, spolužáka nebo dítěte ze svého okolí. Aplikuje získané znalosti a dovednosti v komunikaci a mezilidských vztazích. Je schopno identifikovat potenciálního agresora či nebezpečná místa a přizpůsobit své chování pohybu a kontaktu na takových místech. Má osvojeny odpovídající soc. role, postoje a hodnoty a umí je použít v konkrétních sociálních interakcích. Dokáže navazovat přátelské a rovnocenné vztahy. Miovský (2012, s. 74-75)

5. ročník:

- **Znalosti:** Zná základní dokumenty o právech a svobodách dítěte. Orientuje se obecně v legislativě týkající se trestných činů. Chápe právní postihy, které jsou za týrání zvířat, lidí a sex. zneužívání dětí. Ví, jaké jsou základní fyzické, psychické a citové potřeby dítěte a dospívajícího. Chápe, jak se projevuje syndrom týraného a zneužívaného dítěte (CAN). Zná způsoby jak pracovat se svými emocemi.
- **Dovednosti:** Umí poznat znaky týrání, sex. zneužívání či zanedbávání povinné péče u sebe i druhého. Používá svých znalostí o trestní legislativě týkající se týrání a zneužívání dětí. Umí rozpoznat přiměřený a neadekvátní tělesný trest.
- **Způsobilosti:** Má osvojeny znalosti, dovednosti, postoje a hodnoty v přístupu k utrpení a bolesti druhých – záměrně nepůsobí bolest sobě ani druhým lidem, nechová se sebedestruktivně, nevyhledává slabá místa druhých a nezneužívá své místo ve skupině vrstevníků. Dokáže pracovat s prožíváním stresu, úzkosti a frustrace. Zvládne se ovládat v konfliktních situacích. Je schopno pracovat se svou agresivitou a impulzivitou. Miovský (2012, s. 74-75)

Zodpovídá: třídní učitel ve spolupráci s rodiči, školním metodikem prevence a výchovným poradcem.

Realizace: v hodinách prvouky, přírodovědy, českého jazyka, při třídnických hodinách, při třídních projektech.

Další konkrétní akce a projekty na podporu prevence týrání, zneužívání a zanedbávání dětí:

Třídní schůzky: Prokazatelné seznámení zák. zástupců se školním řádem školy a omlouváním žáka. (1. ročníky v září, zbylé ročníky na konci prvního čtvrtletí, noví žáci a jejich zástupci bezprostředně po nástupu)

Třídní schůzky: Navázání a prohlubování spolupráce se zák. zástupci.

Zpívání pod vánočním stromkem: Společné zpívání učitelů, dětí a zák. zástupců.

Velikonoční projekt: Společný projekt pro všechny děti 1. stupně – vzájemná pomoc, spolupráce...

Den naruby: Projekt žáků 9. ročníků pro žáky 4. a 5. ročníků.

AJAX – spolupráce s Policií ČR (3. a 4. ročník).

Stop násilí – spolupráce s městskou policií (2. a 5. ročník)

Puberta: beseda o dospívání chlapců a dívek – rozdělena podle pohlaví

Aktivizační projekty žakovského parlamentu, školy v přírodě, školní zájmové útvary, školní výlety a exkurze.

Hodnocení Minimálního preventivního programu pro ve školním roce 2016 – 2017

Zaměřili jsme se na prevenci záškoláctví a skrytého záškoláctví. Pokračovali jsme v prevenci kouření a konzumace alkoholu, závislosti na počítačích a internetu, šikany a kyberšikany v třídních kolektivech. Snažili jsme se zachytit první varovné signály rizikového chování u konkrétních dětí a okamžitě je včasnou intervencí řešit.

Na 1. i 2. stupni naší školy se v tomto roce objevil malý počet závažnějších případů rizikového chování dětí. Jednalo se především o vztahové problémy mezi dětmi, drobné krádeže, lži, podvody, drobné projevy agresivity a ostrakismu. Mnoho dětí se vyjadřuje vulgárně v komunikaci mezi sebou.

Tato riziková chování byla řešena v rámci školy - třídními učiteli, ve spolupráci s ředitelem školy, metodikem prevence, výchovným poradcem a rodiči žáků.

Bohužel jsme opět zaznamenali případy neprokázaného skrytého záškoláctví. Stále nám chybí jasná metodika, jak postupovat pokud máme podezření, že rodina toleruje nebo podporuje záškoláctví.

Během roku třídní učitelé řešili sociální klima ve svých třídách. Aktuálně zařazovali besedy s dětmi nad vztahovými problémy, socializační hry a sociometrické hry.



Projekt: Stop násilí



Sportovní den – týmové hry napříč ročníky

Snažili jsme se prohloubit spolupráci s rodiči. O navázání spolupracujících vztahů se snažíme již u zápisu do 1. třídy a během dobrovolné přípravy budoucích prvňáčků ve Školičce. V prvním ročníku na toto navázaly například ukázkové hodiny pro rodiče. A mimo třídních schůzek jsme k rozvíjení spolupráce využili také společných akcí s rodiči (např. besídky pro rodiče, společné tvoření, grilování na zahradě...), společného zpívání pod vánočním stromkem či veřejného vystoupení školního muzikálu Pastelky.

Dokázali jsme zlepšit spolupráci žáků obou stupňů při společných projektových dnech a aktivitách.

Riziková místa jsou i nadále zejména spojovací chodba mezi pavilony, prostory u tělocvičen, záchody a prostory na schodišti před školou. V těchto prostorách není možný stálý dohled nad dětmi. V době, kdy se děti převlékají na TV, musí učitel připravit nebo uklidit pomůcky na TV z/do kabinetu, který je v prvním

patře. V tomto roce se podařilo vyměnit již nebezpečné linoleum na chodbě před tělocvičnami. Stále zůstává nevyřešen problém s přístupovými dveřmi mezi prostory před bazénem a tělocvičnami (nedovírají se a nezabraňují tak v dopoledních hodinách přístupu cizích osob do tělocvičen) a s tím související nutností zamykat dveře od tělocvičen do školy, které by však v případě úrazu naopak mohly zkomplikovat záchranu (telefon v kabinetu TV není).

Během roku byl podán na Policii ČR podnět k prošetření podezření týrání dítěte rodičem.

V hodinách prvouky, přírodovědy, vlastivědy, počítačů a informací nebo českého jazyka, při třídnických hodinách, při projektech a akcích jsme se věnovali těmto tématům:

- Prevence záškoláctví
- Prevence šikany a extrémních projevů agrese
- Prevence rizikových sportů a rizikovému chování v dopravě
- Prevence týrání, zneužívání a zanedbávání dětí
- Prevence v adiktologii

Od třetího ročníku jsme zařadili ještě tato témata:

- Prevence projevů rasismu a xenofobie
- Prevence rizik spojených s působením sekt a členství v nich
- Prevence sexuálně rizikového chování
- Prevence poruch příjmu potravy

V rámci výuky předmětu Počítače a informace jsme se zapojili do projektu: Kraje pro bezpečný internet, ve kterém žáci 4. a 5. ročníků řešili problematiku ochrany osobních údajů, kyberšikany či kybergroomingu.



Dopravní výchova na dopravním hřišti



Závody v plavání – O nejlepšího třetíáka

Třídní učitelé se věnovali tématům prevence také při etické výchově, výchově ke zdraví, dopravní výchově, při školních výletech nebo během škol v přírodě.

Třída 5.A navštívila výukový program Světa záchranářů v Karlových Varech.

Problematiku prevence jsme vzájemně sdíleli, konzultovali a předávali si zkušenosti. Rozvíjeli jsme spolupráci i přátelské vztahy během společných akcí.

Během roku se pedagogové zúčastnili programu městské policie s přednáškou Mgr. Veselého k problematice násilí na dětech anebo zase opačným způsobem, když děti produkují násilí.

Také práce dětí v žákovském parlamentu a některé akce pořádané žákovským parlamentem navozovaly spolupracující prostředí mezi dětmi navzájem i mezi dětmi a učiteli.

Zdroje:

MIOVSKÝ, Michal at al. *Návrh doporučené struktury minimálního preventivního programu prevence rizikového chování pro základní školy*. Vyd. 1. Praha: Togga, 2012, 100 s. ISBN 978-80-87258-74-3

Motto:

„Dlouhý styk se zlem, stejně jako s dobrem, vede k tomu, že v něm člověk nalezne zalíbení.“

Seneca